

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Miriuța Galina împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliției Criuleni al Inspectoratului General al Poliției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi trasă la răspundere contravențională și încălcării dreptului la prezumția nevinovăției, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-739/24
NR.PIGD 2-22183565-01-2ra-18062024)*

Dreptul la repararea prejudiciului cauzat ca urmare a tragerii ilegale la răspundere contravențională. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată, se repară de către aceste organe. Autoritatea responsabilă de cauzarea prejudiciului pentru tragerea ilegală la răspundere contravențională. Consolidarea jurisprudenței Curții Supreme de Justiție.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: E. Culinca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, I. Dutca, M. Anton)

08 aprilie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursul declarat de Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 13 decembrie 2022, Miriuța Galina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi trasă la răspundere contravențională și încălcării dreptului la prezumția nevinovăției, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că împreună cu P.A., P.Ș. și M.F., fiind îngrijorați de dispariția fratelui B.G., care plecând la domiciliul E.D., situat în satul *****, raionul *****, pentru a-și lua lucrurile personale și banii în sumă de aproximativ 6000 de Euro, timp de peste 24 ore, nu răspundea la apelurile lor telefonice, la 13 iulie 2021 s-au deplasat în satul *****, raionul *****, pentru a-l căuta. La data menționată, sosind în satul *****, raionul ***** și întâlnindu-se cu D.E., ultima a insultat-o, numind-o cu cuvinte necenzurate, în legătură cu care fapt dânsa s-a adresat cu plângere la Inspectoratul de Poliție Criuleni. Inspectorul superior B. din cadrul OSS al IP Criuleni în aceeași zi, la 13 iulie 2021, s-a deplasat la fața locului, constatând comiterea de către D.E. a contravenției prevăzute de art.69 din Codul contravențional pe faptul numirii cu cuvinte necenzurate a reclamantei Miriuța Galina, în acest sens fiind întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr.*****.

3. Totodată, D.E., fiind la 13 iulie 2021 audiată în calitate de făptuitor, a recunoscut fapta imputată cu privire la numirea reclamantei cu cuvinte necenzurate. În declarațiile depuse D.E. nu a menționat că Miriuța Galina ar fi avut un comportament agresiv și/sau că ar fi tulburat liniștea. Ulterior, reclamanta, prin înștiințarea cu nr.34/31/7611, a fost informată despre faptul că în privința dânssei la 27.07.2021, de către agentul constatator F.E., inspector de sector al IP Criuleni, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr.***** , cu încadrarea acțiunilor presupusului

făptuitor în baza art.354 din Codul contravențional (*Huliganismul nu prea grav*).

4. Prin decizia agentului constatator din aceeași dată, 27.07.2021, Miriuța Galina a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzută de art.354 din Codul contravențional, fiind sancționată cu amendă în mărime de 30 unități convenționale, ceea ce constituie 1500 de lei.

5. Considerând procesul-verbal și decizia de sancționare din 27.07.2021 ca fiind ilegale, Miriuța Galina le-a contestat în judecată. Pentru a contesta procesul-verbal și decizia de sancționare în judecată, Miriuța Galina a încheiat cu avocatul Constantin Cojocari contract de asistență juridică nr.30 din 06.08.2021, prin care, pentru apărarea intereselor sale în cauza contravențională, a achitat onorariul avocatului în sumă de 5000 de lei.

6. În procesul examinării cauzei contravenționale în instanța de judecată a declarat că de către agentul constatator i-a fost încălcat dreptul la apărare, neavând posibilitate de a-și expune poziția sa față de fapta incriminată și de a prezenta probe ce dovedesc nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția ei în comiterea contravenției imputate, au fost întemeiate contrar prevederilor art.375 alin.(3) din Codul contravențional, doar pe presupuneri.

7. Prin hotărârea din 11 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central a fost admisă contestația depusă de avocatul Constantin Cojocari, în interesele petiționarei Miriuța Galina și încetat procesul contravențional pornit în privința Galinei Miriuța pe semnele contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional, deoarece nu există faptul contravenției. S-a declarat nulă decizia de sancționare a Galinei Miriuța în baza art.354 din Codul contravențional, seria MAI nr.***** din 27 iulie 2021. Conform art.441 alin.(2) din Codul contravențional, Miriuța Galina a fost repusă în drepturi. Hotărârea din 11.05.2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, a devenit irevocabilă la data de 27.05.2022.

8. Reclamanta consideră că prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr.***** din 27 iulie 2021, în lipsa sa, a fost lipsită de dreptul de a fi apărată de către un avocat, de a prezenta probe, cereri, plângere, declarații, i-au fost încălcate grav drepturile prevăzute de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană, nu a avut parte de un proces echitabil în conformitate cu art.6§1 din Convenție, fapt confirmat și prin hotărârea din 11.05.2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, rămasă irevocabilă la data de 27 mai 2022.

9. Drept consecință, reclamanta a fost trasă ilegal la răspundere contravențională. Aceste acțiuni ilegale i-au provocat frustrări, anxietate,

iritabilitate, suferințe psihice, stres prelungit, apatie, tristețe, oboseală, deprimare, demoralizare, descurajare.

10. Potrivit art.3 alin.(1) lit.a) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

11. Reieșind din prevederile art.6 lit.b) din Legea nr.1545/1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.

12. Prezumția nevinovăției este garantată atât de art.6§2 CEDO, potrivit căruia orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită, cât și de art.21 din Constituția Republicii Moldova, care statuează că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Or, legea afirmă nevinovăția persoanei învinuite de săvârșirea unei infracțiuni fără a condiționa această prezumție de dovedirea unui fapt prezumat.

13. Reclamanta consideră că este îndreptățită de a pretinde la repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești.

14. Potrivit Legii nr.1545/1998, care este un remediu intern instituit pentru repararea eventualelor prejudicii cauzate prin lezarea dreptului garantat de art.6§2 CEDO, este necesar de a se conduce de aprecierea dată de CtEDO, prin echivalarea faptelor contravenționale cu faptele penale și de a aplica Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, fără anumite diferențieri.

15. În atare circumstanțe, caracterul contravențional al răspunderii angajate dânzei nu poate servi drept temei de respingere a pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de stat, inclusiv prin lezarea dreptului său la prezumția de nevinovăție.

16. Dreptul persoanei trase la răspundere contravențională la recuperarea prejudiciului cauzat survine nu doar în cazul și în perioada procesului contravențional și doar dacă este constatat că persoana cu funcție de răspundere, organul constator sau instanța judiciară care au pronunțat

decizia/hotărârea contravențională au acționat ilicit. Or, legislația în vigoare nu exclude dreptul persoanei de a pretinde ulterior recuperarea prejudiciului cauzat în rezultatul acțiunilor ilicite, or, reclamantul contrar prevederilor legale a fost supus unei sancțiuni contravenționale sub formă de amendă.

17. De altfel, anularea actelor ce au dus la sancționarea contravențională a dânzei îi acordă dreptul de a pretinde la recuperarea prejudiciului prin prisma Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 în coroborare cu art.384 din Codul contravențional.

18. Dispozițiile art.3 din Legea nr.1545/1998 enumeră cazurile în care *Statul* repară prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, acțiunile enumerate în această normă pot fi comise doar de către organele menționate supra.

19. Reieșind din prevederile art.3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere contravențională, iar în privința dânzei a fost întocmit proces-verbal și decizie de sancționare cu privire la contravenție, care prin hotărârea instanței de judecată, procesul-verbal și decizia de sancționare, au fost anulate cu încetarea procesului contravențional, dânsa fiind repusă în drepturi.

20. Spre deosebire de cazurile prevăzute la art.3 din Legea nr.1545/1998, în procesele contravenționale, sancțiunile, în special amenda, pot fi aplicate de alte organe decât instanța de judecată, la caz, de către agentul constatator - *Inspectoratul de Poliție Criuleni*. Or, art.3 alin.(1) lit.d) din Legea menționată, prevede sintagma „*aplicarea ilegală a amenzii contravenționale de către instanța de judecată*” și respectiv se referă la acțiunile ilicite comise în cadrul proceselor contravenționale soluționate în fond de către instanțele de judecată.

21. În speță, actul de învinuire și decizia de sancționare au fost emise de către agentul constatator F.E., inspector de sector al IP Criuleni, iar instanței de judecată, Judecătoria Criuleni, sediul Central, i-a revenit doar rolul de soluționare a contestației și de verificare a legalității deciziei agentului constatator, fără ca să-i aplice sancțiuni contravenționale.

22. Dispozițiile art.5 alin.(1) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 statuează că Ministerul Justiției reprezintă Statul în instanța de judecată doar în cazurile în rezultatul acțiunilor expres enumerate la art.3 al Legii menționate. Totodată Legea respectivă în art.13 prevede expres că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzii contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată, urmează a fi reparat de către aceste organe.

23. Prevederi similare se conțin și în art.384 alin.(2) din Codul contravențional potrivit căruia, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul: u) să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

24. La caz, contravenția a fost constatată de către agentul constatatator al Inspectoratului de Poliție Criuleni al Inspectoratului General al Poliției. Acest drept i-a fost atribuit agentului constatatator prin art.400 alin.(2) din Codul contravențional, potrivit căruia sunt în drept să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni în limitele competenței ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care exercită atribuțiile poliției și sunt împuterniciți cu asemenea atribuții conform fișei postului. Nomenclatorul funcțiilor și al competențelor de examinare a cauzelor contravenționale și de aplicare a sancțiunilor, se aprobă prin ordinul ministrului afacerilor interne.

25. Potrivit art.12 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320 din 27.12.2012, unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova este Inspectoratul General al Poliției.

26. Reieșind din prevederile art.14 din Legea nr.320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate.

27. Astfel, în subordinea Inspectoratului General al Poliției sunt: Inspectoratul Național de Investigații, Inspectoratul Național de Patrulare, Direcția de Poliție a municipiului Chișinău, Direcția Generală Urmărire Penală, Brigada cu Destinație Specială „Fulger”, Centrul Chinologic, Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare, Centrul pentru cooperarea polițienească internațională (Interpol) și 42 de inspectorate ale poliției la nivel raional.

28. Conform Regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.283 din 24.04.2013, între subdiviziunile subordonate și Inspectoratului General se stabilesc relații de subordonare, care reflectă transmiterea sarcinilor și raportarea modului de realizare a acestora pe poziție ierarhică.

29. Inspectoratul de Poliție Criuleni, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi de sine stătător subiect în raportul obligațional de răspundere delictuală civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

30. În conformitate cu prevederile art.27 din Codul de procedură civilă, reclamanta consideră că disponibilitatea în drepturi îi aparține de a înainta acțiune față de pârâții corespunzători, astfel alegerea pârâtului aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

31. În viziunea reclamantei, instanța de judecată este în drept să încaseze din contul pârâților, în mod solidar, în beneficiul său prejudiciul moral, pe care îl apreciază în sumă de 20000 de lei cauzat dânzei pentru tragerea ilegală la răspunderea contravențională, reieșind din următoarele argumente.

32. Cu trimitere la prevederile art.1998 alin.(1), art.2037 alin.(1) din Codul civil, reclamanta a notat că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

33. Reclamanta a precizat că pentru antrenarea răspunderii autorității competente în soluționarea cauzei contravenționale în sensul Legii nr.1545 din 25.02.1998, nu este necesară constatarea acțiunilor acesteia ca fiind nelegitime, deoarece prin hotărârea de admitere a contestației depuse de către ea, în esență, s-a constatat ignorarea prevederilor legale de către agentul constatatator la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție și emiterea deciziei de sancționare a dânzei, care în sensul legii nu pot fi calificate decât ca acțiuni ale agentului constatatator ce contravin normelor legale care au dus la încălcarea principiului general.

34. Totodată, reclamanta a menționat că potrivit art.425 alin.(1) și alin.(2) din Codul contravențional, probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenție, procesul-

verbal de ridicare a obiectelor și documentelor, procesul-verbal de percheziție, procesul-verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, declarațiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delictelor, obiectele și documentele ridicate, constatările tehnico-științifice și medico-legale, raportul de expertiză.

35. Potrivit art.440 alin.(1) din Codul contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatat, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatat sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatat, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

36. La caz, agentul constatat F.E., a neglijat prevederile art.443 alin.(6) și art.425 din Codul contravențional, or, concluzia ultimei a fost bazată unilateral și doar în sensul sancționării dânzei.

37. Cu trimitere la dispozițiile art.2 din Legea nr.1545/1998, art.3 din Protocolul nr.7 la CEDO și art.4 din Constituția Republicii Moldova, reclamanta a precizat că intentarea procesului contravențional în privința sa de către agentul constatat al Inspectoratului de Poliție Criuleni al Inspectoratului General de Poliție, sunt acțiuni, care în interpretarea CtEDO, în materie penală, îi oferă dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestora.

38. De asemenea, cu trimitere la prevederile art.1, art.2, art.3 alin.(1) lit.d), art.6 lit.a), art.7 lit.d) și e), art.10, art.11, art.13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998, reclamanta a rezumat că, ținând cont de faptul că a fost suspusă ilicit la răspundere contravențională prin aplicarea amenzii contravenționale în sumă de 1500 de lei, iar pentru asistența juridică, în cadrul examinării cauzei contravenționale a suportat cheltuieli în mărime de 6 000 de lei, instanța de judecată urmează să încaseze din contul autorităților competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

39. Suplimentar, reclamanta a indicat că reieșind din cele menționate din contul pârâților Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul de Poliție Criuleni al Inspectoratului General al Poliției urmează a se încasa, în mod solidar, în beneficiul său a prejudiciul în sumă totală de 31 000 de lei, care constă din prejudiciul material în sumă de 5000 de lei (cheltuieli de asistență

juridică suportate în cadrul examinării cauzei contravenționale), prejudiciul moral în sumă de 20000 de lei și suma de 6000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică pentru examinarea prezentei cauze.

40. În contextul enunțat, Miriuța Galina a solicitat admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului său de a nu fi trasă ilegal la răspundere contravențională (penală), încălcarea principiului prezumției nevinovăției; constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art.6§1 din Convenția Europeană, încălcare comisă prin fabricarea dosarului contravențional (penal) din 27.07.2021, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție MAI nr.***** din 27 iulie 2021 și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale; încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni în beneficiul dânzei a prejudiciului material în sumă de 5000 de lei; încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni în beneficiul dânzei a prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei cauzat prin aplicarea ilegală a sancțiunii contravenționale; încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni în beneficiul său a sumei de 6000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

41. Prin hotărârea din 01 august 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial acțiunea civilă depusă de Miriuța Galina. S-a constatat încălcarea dreptului Galinei Miriuța de a nu fi trasă ilegal la răspundere contravențională. S-a încasat din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul Galinei Miriuța prejudiciul material în mărime de 5000 de lei și prejudiciul moral în mărime de 2000 de lei, în total 7000 de lei. S-a încasat din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul Galinei Miriuța cheltuielile de asistență juridică suportate în prezentul proces civil în mărime de 3000 de lei. În rest, acțiunea civilă depusă de Miriuța Galina, s-a respins ca neîntemeiată.

42. Prima instanță a motivat hotărârea constatând că prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI ***** din 27 ianuarie 2021, Miriuța Galina a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional și aplicată în baza acestei norme o sancțiune sub forma de amendă în mărime de 30 u.c., ceea ce reprezintă suma de 1500 de lei (f.d. 15). La 10 august 2021, avocatul Constantin Cojocari, din numele și în interesele Galinei Miriuța a depus la Judecătoria Criuleni, sediul Central

contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI ***** din 27 ianuarie 2021 și a deciziei agentului constatator, prin care Miriuța Galina a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional și sancționată cu amendă contravențională (f.d. 22). Prin hotărârea Judecătorei Criuleni, sediul Central din 11 mai 2022, s-a admis contestația depusă de avocatul Constantin Cojocari, în interesele petiționarei Miriuța Galina, cu încetarea procesului contravențional pornit în privința ultimei, pe semnele contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional, deoarece nu există fapta contravenției, precum și s-a declarat nulă decizia de sancționare a Galinei Miriuța în baza art.354 din Codul contravențional, iar în temeiul art.441 alin.(2) din Codul contravențional, Miriuța Galina a fost repusă în drepturi.

43. Cu trimitere la prevederile art.1, art.2 alin.(1), art. 3 lit.b), art.6 lit.a), art.10, art.13 alin.(1) din Legea nr.1545 din 25.02.98 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, și art.374 alin.(3) din Codul contravențional, instanța de fond a rezumat că pentru prejudiciul material sau moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către agentul constatator, este responsabil organul care a constatat contravenția.

44. Totodată, cu trimitere la art.384 alin.(2) lit.u) din Codul contravențional, instanța de fond a reținut că, persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

45. În circumstanțele reținute, prima instanță a conchis că la caz se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

46. La fel, prima instanță a subliniat că Legea nr.1545/1998 reprezintă un remediu intern pentru repararea eventualelor prejudicii cauzate prin lezarea dreptului garantat de art.6§2 din CEDO, or, faptele de natură penală și contravențională sunt echivalente, persoanele bucurându-se în acest sens de garanții similare.

47. De asemenea, cu trimitere la prevederile art.11 lit.e), f) și g) din Legea nr.1545/1998, art.2007 alin.(1) lit.b), art.2036 alin.(1)-(3), art.2037 din Codul civil, instanța de fond a menționat că hotărârea Judecătorei Criuleni, sediul Central din 11 mai 2022, prin care s-a hotărât încetarea procesului contravențional pornit în privința Galinei Miriuța pe semnele contravenției

prevăzute de art.354 din Codul contravențional din motiv că în acțiunile acesteia nu există fapta contravenției, îi acordă reclamantei dreptul de a cere repararea prejudiciului pretins în temeiul Legii nr.1545 din 25 februarie 1998.

48. În contextul stabilit, instanța de fond a considerat temeinicia valorificării dreptului la acțiune a Galinei Miriuța în baza Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998, precum și în baza art.2007, 2036, 2037 din Codul civil.

49. La fel, cu trimitere la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală, instanța de fond a dedus că Galina Miriuța a fost învinuită neîntemeiat de săvârșirea pretinselor fapte prejudiciabile prevăzute de art.354 din Codul contravențional, acțiuni prin care i s-au adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Suferințele psihice și fizice provocate de situația creată i-au cauzat consecințe determinate de retrăiri, încordare psihică, stare de disconfort și alți factori care derivă suferințele morale.

50. Ținând cont de principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate Galinei Miriuța prin acțiunile ilegale ale agentului constator, instanța de fond a concluzionat de a admite parțial acțiunea reclamantei și încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul ultimei cu titlul de prejudiciu moral suma de 2 000 de lei, care în opinia instanței de judecată poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce o satisfacție echitabilă persoanei vătămate, fiind corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice.

51. Instanța de fond referitor la suma pretinsă de reclamantă cu titlu de prejudiciu moral în sumă de 20 000 de lei, a considerat-o drept una excesivă și nejustificată ca mărime, or, quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

52. Prima instanță a reținut că deși reclamanta și-a formulat acțiunea împotriva Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni, totuși a constatat că revendicările acesteia din acțiune urmează a fi încasate din contul Inspectoratului General al Poliției, or, în virtutea art.12 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320 din 27 decembrie 2012, Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

53. Cu trimitere la dispozițiile art.14 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, pct.15-17 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547 din 12 noiembrie 2019, instanța de fond a subliniat că, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului. Totodată, Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne stipulează că între subdiviziunile subordonate și Inspectoratul General se stabilesc relații de subordonare, care reflectă transmiterea sarcinilor și raportarea modului de realizare a acestora pe poziție ierarhică. În subordinea Inspectoratului General al Poliției se află inclusiv și inspectoratele de poliție teritoriale, care au fost create în scopul menținerii a ordinii și securității publice, în vederea creșterii siguranței cetățenilor, a eficientizării procesului de prevenire și combatere a fenomenului infracțional, a identificării și contracarării atentatelor la viața, libertatea, sănătatea și integritatea persoanelor, la proprietatea privată și publică, la alte interese legitime ale comunității.

54. În contextul reținut, prima instanță a dedus că Inspectoratul de Poliție Criuleni, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi de sine stătător subiect în raportul obligațional de răspundere delictuală civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

55. Totodată, instanța de judecată a considerat necesar de a admite și pretenția de ordin material a Galinei Miriuța, dispunând încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției a sumei de 5000 de lei, or, conform bonului de plată seria nr.DAA ***** din 06 august 2021, reclamanta a achitat avocatului Constantin Cojocari, în rezultatul prestării serviciilor de asistență juridice, în baza contractului nr.30 din 06 august 2021, suma de 5000 de lei (f.d. 3).

56. În partea ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză civilă, cu trimitere la prevederile art.82, art.90 lit.c) și i), art.94 alin.(1), art.96 alin.(1) și (1¹), art.60 alin.(1) și alin.(2) din Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002, art.64 alin.(1) și (2), (8) și (13) din Statutul profesiei de avocat nr.302 din 29 ianuarie 2011, pct.16 din

Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr.2 din 30.03.2012 a Consiliului Uniunii Avocaților, instanța de fond a stabilit că la materialele cauzei a fost anexat mandatul avocațial seria nr.MA1***** din 25 noiembrie 2022, potrivit căruia, avocatul Cojocari Constantin, reprezintă interesele Galinei Miriuța în cauza civilă Inspectoratului de Poliție Criuleni și Inspectoratului General al Poliției (f.d. 2). Conform ordinului de plată DAA nr.***** din 25 noiembrie 2022, avocatului i-a fost achitată remunerarea pentru participarea la examinarea prezentei cauze, în sumă de 6000 de lei (f.d. 4).

57. Din cele constatate, instanța de fond a concluzionat de a încasa din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul Galinei Miriuța suma de 3000 de lei cu titlul de cheltuieli de judecată în prezenta cauză civilă, sumă pe care instanța a apreciat-o drept reală, necesară și rezonabilă muncii prestate de către avocat în prezentul litigiu.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

58. La 01 august 2023, Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, a depus apel (nemotivat), iar la 11 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 01 august 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea pretențiilor respinse, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea inițială să fie admisă integral.

59. La 04 august 2023, Inspectoratul General al Poliției a declarat apel (nemotivat), iar la 01 decembrie 2023, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea integrală a hotărârii din 01 august 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea civilă depusă de Miriuța Galina să fie integral respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

60. Prin decizia din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, s-a admis apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției, s-a casat hotărârea din 01 august 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o hotărâre nouă de respingere a acțiunii civile depuse de Miriuța Galina ca neîntemeiată.

61. Instanța de apel a motivat decizia rezumând că art.1 din Legea nr.1545/1998 determină expres cine sunt subiecții faptului ilicit ce trage răspunderea statului în baza acestei legi, astfel încât răspunderea patrimonială a statului pentru repararea prejudiciului material și moral, poate surveni doar în cazul cauzării acestui prejudiciu prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, iar agenții constatatori care fac parte din organele de menținere a ordinii publice, nu sunt subiecți ai acestui raport juridic.

62. Instanța de apel a remarcat că potrivit art.6 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului în cazurile indicate în textul acestei norme survine în modul prevăzut de Legea dată, respectiv în cazurile prevăzute de art.3 al aceleiași Legi, inexistentă în speță, având în vedere că anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare cu încetarea procesului contravențional de către instanța de judecată, constituie un remediu compensatoriu eficient ce atrage satisfacție echitabilă pentru reclamantă. Simplul fapt că prin actul judecătoresc s-a declarat nul procesul-verbal în privința Galinei Miriuța prin hotărâre judecătorească nu se încadrează în situația dedusă judecării în temeiurile legale ce instituie răspunderea statului conform legislației pertinente.

63. Instanța de apel a notat că dreptul persoanei de recuperare a prejudiciului cauzat survine numai în cazul și perioada procesului contravențional, iar procesul contravențional a fost finalizat, fapt demonstrat prin hotărârile emise pe cauza contravențională. Întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însăși pornirea procesului contravențional, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient, reprezintă niște măsuri procesuale, ce țin de procesul contravențional care nu încalcă în esență drepturile persoanei și nu cauzează prejudicii dacă nu sunt definitive și dacă nu dăunează iremediabil drepturile persoanei în privința căreia se întocmește procesul-verbal cu privire la contravenție.

64. Instanța de apel a concluzionat că din hotărârea emisă în cauza contravențională nu se constată condiția obligatorie stipulată la prevederile art.384 alin (3¹) din Codul contravențional și anume, nu a fost constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Instanța de judecată care a examinat cauza contravențională nu a determinat și nu a constatat fapte de încălcare a legalității și a drepturilor omului, iar declararea nulității procesului-verbal contravențional pe motivele indicate nu denotă

încălcarea drepturilor fundamentale ale intimitei/apelantei Miriuța Galina și nu acordă acesteia dreptul de a solicita despăgubiri de la Inspectoratul General al Poliției.

65. În contextul stabilit, instanța de apel a dedus că reclamanta/apelantă Miriuța Galina în temeiul art.6 lit.a) din Legea nr.1545/1998, nu are dreptul la repararea prejudiciului în cadrul procesului civil, or, aceasta nu cade sub incidența legii nominalizate în pofida faptului că potrivit jurisprudenței CEDO în materia contravențională Curtea a stabilit, în funcție de gravitatea sancțiunii, în anumite decizii, că aceste fapte aparțin „materiei penale”, însă aplicabilitatea Legii nr.1545/1998 nu poate fi extinsă fiindcă legiuitorul a limitat cazurile în care este posibilă solicitarea reparării prejudiciului material sau moral, aceste cazuri fiind exhaustiv prevăzute de legislator.

66. Instanța de apel a notat că potrivit art.3 alin.(1) lit.d) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul moral și material, cauzat persoanei fizice: în urma supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

67. Totodată, prevederile art.6 al aceleiași Legi statuează că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații, la caz, nefiind întrunite nici una din condiții.

68. Instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul apelantei/reclamante Galina Miriuța precum că este îndreptățită de a cere pretinsa despăgubire, întrucât nu se încadrează în prevederile art.3 lit.d) și art.6 din Legea nr.1545 din 25.02.1998.

69. În acest sens, instanța de apel a reținut că întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient sunt măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional care nu încalcă în esență

drepturi ale persoanei și nu cauzează prejudicii dacă nu sunt definitive și dacă nu a încălcat iremediabil drepturi ale persoanei în privința căreia se întocmește procesul-verbal cu privire la contravenție. Totodată, agentul constator, în momentul depistării comiterii unei contravenții este obligat atât de Codul contravențional, cât și prin Hotărârea Guvernului nr.629 din 08 august 2017 „Pentru aprobarea Codului de etică și deontologie al funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne” să întreprindă toate măsurile necesare pentru curmarea contravenției sau posibilității săvârșirii unei noi contravenții, astfel că aceste acțiuni nu pot fi considerate ilicite, întrucât îndeplinirea atribuțiilor de serviciu este o îndatorire iminentă, ceea ce denotă că agentul constator nu putea cauza prejudicii apelantei Galina Miriuța. Or, pentru angajarea răspunderii Statului pentru prejudiciul cauzat în urma contravenției administrative, sunt necesare unele condiții speciale, care în speță nu se atestă.

70. În contextul stabilit, instanța de apel a concluzionat că Miriuța Galina nu este îndreptățită să solicite recuperarea prejudiciului cauzat în legătură cu acțiunile ilicite ale agentului constator în sensul definit la art.2 a Legii nr.1545/1998, or, la caz, lipsește temeiul legal de reparare a prejudiciului, temei pentru care a determinat instanța de apel de a respinge apelul declarat de Miriuța Galina și de a admite apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției, cu casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi prin care a respinge integral acțiune reclamantei Miriuța Galina ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

71. La 18 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice, Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei din 26 martie 2024 a Curții de apel Chișinău și a hotărârii din 01 august 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii sale în sensul formulat.

SOLICITĂRILE RECURENTEI

72. În susținerea recursului Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, a invocat că argumentele instanței de apel sunt contradictorii.

73. Instanța de apel a ignorat faptul că ilegal a fost trasă la răspundere contravențională, fapt recunoscut prin hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul

Central din 11.05.2022, prin care s-a încetat procesul contravențional pornit în privința Galinei Miriuța pe semnele contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional, deoarece nu există faptul contravenției. S-a declarat nulă decizia de sancționare în privința dânzei în baza art.354 din Codul contravențional, seria MAI nr.***** din 27 iulie 2021, iar în baza art.441 alin.(2) din Codul contravențional, a fost repusă în drepturi.

74. Prin admiterea contestației, cu anularea actelor întocmite în privința ei, demonstrează faptul că la momentul sancționării contravenționale, agentul constatator nu a elucidat toate circumstanțele cauzei, inclusiv a celor care indicau la nevinovăția dânzei în comiterea faptei imputate, drept consecință fiind eronat sancționată contravențional, afectând dreptul său la prezumția nevinovăției.

75. Caracterul „penal” al contravenției este analizată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa. Astfel, CtEDO în hotărârea din 04 octombrie 2007, în cauza *Anghel v. România, cererea nr.28183/03*, referitor la aplicabilitatea articolului 6 CEDO, a remarcat faptul că dreptul intern nu califică drept „faptă penală” contravenția pentru care reclamantul a fost sancționat cu amenda, legiuitorul alegând să scoată în afara legii penale unele fapte care au fost săvârșite în împrejurări care conduc la concluzia că acestea nu întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni. Acest fapt nu este însă determinant pentru aplicabilitatea articolului 6§1 din CEDO, întrucât dispozițiile din dreptul intern nu au decât o valoare relativă (*cauza Öztürk v. Germania, hotărârea din 21 februarie 1984, seria A, nr.73, pag.19, pct.52*). Având în vedere criteriile stabilite în jurisprudența sa constantă în materie (*Ezeh și Connors v. Regatul Unit al Marii Britanii (GC), nr.39665/98 și nr.40086/98, pct.120, CEDO 2003-X*), Curtea consideră că în ciuda naturii pecuniare a sancțiunii aplicate efectiv reclamantului, a cuantumului redus al acesteia și a naturii civile a legii care sancționează contravenția respectivă, procedura în cauză poate fi asimilată unei proceduri penale.

76. De asemenea, în cauza *Ziliberberg c. Moldovei (cererea nr.61821/00)*, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a statuat că contravenția constituie o infracțiune minoră și se bucură de acoperire procesuală a drepturilor fundamentale ale omului, stipulate în CtEDO.

77. Sub aspectul Legii nr.1545/1998, Statul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de către autoritățile exponente al statului.

78. Spre deosebire de situațiile prevăzute la art.3 din Legea nr.1545/1998, în procesele contravenționale, sancțiunile în special amenda, pot fi aplicate

de alte organe decât instanța de judecată, la caz, de agentul constator din cadrul IGP, or, sintagma „aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată” statuată în art.3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.1545/1998, se referă la acțiunile ilicite comise în cadrul proceselor contravenționale soluționate în fond de instanțele de judecată.

79. În speța dedusă judecării, actul de învinuire și decizia de sancționare au fost emise de către agentul constator, iar instanțelor de judecată revenindu-le rolul de soluționare a contestației și de verificare a legalității deciziei agentului constator, fără ca să aplice sancțiuni contravenționale.

80. Dispozițiile art.13 din Legea nr.1545/1998 cert reglementează că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzii contravenționale de către organele, decât instanța de judecată, urmează a fi reparate de către aceste organe.

81. Recurenta consideră că prin intentarea procesului contravențional în privința dânzei și sancționarea ei de către agentul constator al IP Criuleni al IGP sunt acțiuni care în interpretarea CtEDO, în materie penală, respectiv îi oferă dreptul de a pretinde la compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestora.

82. Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că pentru angajarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat prin erori ale organului responsabil cu examinarea cauzelor contravenționale, una din condiții este ca actul de reabilitare, care atestă admiterea erorii și drept consecință prejudicierea neîntemeiată a persoanei, or, în speța dată, actele întocmite în privința dânzei au fost anulate prin hotărâre judecătorească, definitivă și irevocabilă.

83. În viziunea recurente, anularea actelor ce au dus la sancționarea contravențională a dânzei îi acordă dreptul de a pretinde la recuperarea prejudiciului cauzat prin prisma Legii nr.1545/1998.

84. Instanța de apel nu a ținut cont nici de prevederile art.383 alin.(3) și art.384 alin.(2) lit.u) din Codul contravențional, potrivit cărora, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

85. Încetarea procesului contravențional pe temeiul lipsei faptului contravenției și repunerea în dreptul său, denotă incidența temeiurilor legale

stipulate în art.384 alin.(3¹) din Codul contravențional, întrucât constatarea contravenției și pe cale de consecință emiterea deciziei de sancționare contravențională, reprezintă acțiuni ilicite ale autorității competente să constate și să soluționeze cauza contravențională.

86. Dreptul persoanei trase la răspundere contravențională la recuperarea prejudiciului cauzat survine nu doar în cazul și în perioada procesului contravențional și doar dacă este constatat că persoana cu funcție de răspundere, organul constatator sau instanța judiciară care au pronunțat decizia/hotărârea contravențională au acționat ilicit. Or, legislația în vigoare nu exclude dreptul persoanei de a pretinde ulterior recuperarea prejudiciului cauzat în rezultatul acțiunilor ilicite, la caz, dânsa contrar prevederilor legale a fost supusă unei sancțiuni contravenționale sub formă de amendă.

87. Prin prisma art.3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere contravențională, iar în privința dânssei a fost întocmit proces-verbal și decizie de sancționare cu privire la contravenție, însă prin hotărârea instanței de judecată procesul-verbal și decizia de sancționare au fost anulate cu încetarea procesului contravenționala, dânsa fiind repus în drepturi. Actul de învinuire și decizia de sancționare au fost emise de către agentul constatator F.E., inspector de sector al IP Criuleni, instanței de judecată, Judecătoria Criuleni, sediul Central, i-a revenit doar rolul de soluționare a contestației și de verificare a legalității deciziei agentului constatator fără ca să-i aplice sancțiuni contravenționale.

88. La caz, contravenția a fost constatată de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Criuleni al Inspectoratului General al Poliției. Acest drept i-a fost atribuit agentului constatator prin prisma art.400 alin.(2) din Codul contravențional. Iar, potrivit art.12 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320 din 27.12.2012, unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova este Inspectoratul General al Poliției. În conformitate cu art.14 din Legea nr.320 din 27.12.2012, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate.

89. Astfel, în subordinea IGP sunt: Inspectoratul Național de Investigații, Inspectoratul Național de Patrulare, Direcția de Poliție a Municipiului Chișinău, Direcția Generală Urmărire Penală, Brigada cu Destinație Specială „Fulger”, Centrul Chinologic, Centrul tehnico- criminalistic și expertize

judiciare, Centrul pentru cooperarea polițienească internațională (Interpol) și *42 de inspectorate ale poliției la nivel raional*.

90. Inspectoratul de Poliție Criuleni, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi de sine stătător subiect în raportul obligațional de răspundere delictuală civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

91. La caz, agentul constatator F.E., a neglijat prevederile art.443 alin.(6) și art.425 din Codul contravențional, or, concluzia agentului constatator a fost bazată unilateral și doar în sensul sancționării lui Miriuța Galina.

92. În opinia recurenteii, intentarea procesului contravențional în privința sa și sancționarea dânzei de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Criuleni al Inspectoratului General de Poliție, sunt acțiuni, care în interpretarea CtEDO în materie penală, oferă reclamantului dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestora.

93. Distinct, recurenta a menționat că Curtea Supreme de Justiție în jurisprudența sa a statuat că persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională (deciziile în cauzele civile: nr.2ra-1490/19; nr.2ra- 402/21; nr.2ra-1842/18; 2ra-1735/2022; nr.2ra-545/21; nr.2ra-263/23; 2ra-17/18 și altele pronunțate în acest sens.

94. În drept, Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(1) lit.a) și e) din CPC, potrivit cărora recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

POZIȚIA INTIMAȚILOR

95. La *08 august 2024 și 09 august 2024*, Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul de Poliție Criuleni au depus referințe, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, întrucât acesta este vădit neîntemeiat, or, dezacordul recurenteii cu decizia instanței de apel nu poate constitui temei pentru casarea acesteia.

96. Intimații consideră că anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare cu încetarea procesului contravențional de către instanța de judecată, constituie un remediu compensatoriu eficient ce atrage satisfacție echitabilă pentru recurentă.

97. Intimații apreciază pretențiile Galinei Miriuța ca fiind neîntemeiate, or, dispozițiile art.6 din Legea nr.1545/1998 expres prevăd cazurile în care survine dreptul persoanei/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și al instanțelor de judecată. Pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545/1998, dar este necesar și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art.3 alin.(1) din aceeași lege.

98. Deși Galina Miriuța invocă că a fost trasă ilegal la răspundere contravențională, totuși Legea nr.1545/1998, garantează repararea prejudiciului moral și material în cazurile în care persoana a fost ilegal arestată, reținută sau i s-a aplicat ilegal amenda contravențională de către instanță. La caz, niciuna din circumstanțele enumerate la art.3 din Legea enunțată nu se regăsește în justificarea pretențiilor reclamantei de reparare a prejudiciului. Or, pentru angajarea statului în achitarea compensației pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, este nevoie de existența faptei ilicite, respectiv, nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului, la caz, atragerea la răspundere contravențională și aplicarea de către agentul constatatator a amenzii contravenționale nu atrage răspunderea statului. Mai mult ca atât, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însăși pornirea procesului contravențional, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient, reprezintă niște măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional care nu încalcă în esență drepturile persoanei și nu cauzează prejudicii, dacă nu sunt definitive și dacă nu dăunează iremediabil drepturile persoanei în privința căreia se întocmește procesul-verbal cu privire la contravenție.

99. La momentul depistării comiterii unei fapte care poate fi calificată drept contravenție, agentul constatatator este obligat să întreprindă toate măsurile prevăzute de Codul contravențional, din acest motiv acestea nu pot fi calificate drept acțiuni ilicite, deoarece îndeplinirea cu exactitate a atribuțiilor de serviciu este o îndatorire directă și iminentă, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantei precum că acțiunile agentului constatatator i-ar fi cauzat prejudicii.

100. La caz, contravenția a fost constatată de către agentul constator al Inspectoratului de Poliție Criuleni al Inspectoratului General al Poliției. Acest drept i-a fost atribuit în baza dispozițiilor alin.(2) art.400 din Codul contravențional, potrivit cărora sunt în drept să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni în limitele competenței funcționarului publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care exercită atribuțiile poliției și sunt împuterniciți cu asemenea atribuții conform fișei postului. Nomenclatorul funcțiilor și al competențelor de examinare a cauzelor contravenționale și de aplicare a sancțiunilor se aprobă prin ordinul ministrului afacerilor interne.

101. Procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit nu de către o autoritate publică, ci de către agentul constator, de unde reiese că instituția nu poate răspunde pentru acțiunile agentului constator, care acționează independent și în conformitate cu legislația în vigoare.

102. La materialele cauzei nu au fost administrate probe care să confirme faptul existenței faptei ilicite care este imputabilă Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

103. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

104. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare de la 01 septembrie 2023.

105. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

106. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

107. În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost declarat la 18 iunie 2024, adică după intrarea în vigoare a modificărilor operate în

Codul de procedură civilă, acesta va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

108. Articolul 432 alin.(1) lit.b) din Codului de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023):

„(1) Recursul este admis dacă: b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

109. Totodată, având în vedere că legea procesual-civilă impune obligații noi, prin care se anulează sau care reduc drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul se va examina conform procedurii de judecare în vigoare la data depunerii acestuia (18.06.2024), deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele constituind un tot întreg.

110. Articolul 431 alin.(1), (2), (4) din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

111. Articolul 440 alin.(3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

112. Articolul 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432.”

113. Articolul 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participantelor în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

114. Articolul 445 alin.(1) lit.f) și (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.”

(3) În urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.”

115. Articolul 239 din Codul de procedură civilă:

„Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.”

116. Articolul 9 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.”

117. Articolul 6§1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

118. Articolul 53 alin.(1) și (2) din Constituția Republicii Moldova:

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

119. Articolul 45 alin.(1) din Codul contravențional:

„(1) Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură și în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.”

120. Articolul 381 alin.(1) din Codul contravențional:

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanței de judecată competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

121. Articolul 383 alin.(3) din Codul contravențional:

„(3) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.”

122. Articolul 384 alin.(2) lit.u) și (3¹) din Codul contravențional:

„(2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul: *u) să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.*”

(3¹) Dreptul prevăzut la alin.(2) lit.u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.”

123. Articolul 385 alin.(1) și (2) din Codul contravențional:

„(1) Agentul constator este reprezentantul autorității publice care soluționează, în limitele competenței sale, cauza contravențională în modul prevăzut de prezentul cod.

(2) Este desemnat ca agent constatator funcționarul din autoritățile indicate la art.400–423¹², împuternicit cu atribuții de constatare a contravenției și/sau de sancționare.”

124. Articolul 400 alin.(1) și (2) din Codul contravențional (în redacția Legii nr.59 din 22.04.2021 (în vigoare 21.05.2021):

„(1) Contravențiile prevăzute la art.47, art.481 alin.(5), art.49, 50, 52, 54, 69–71, 73, 761, art.77 alin.(8), art.772, 78, art.79 alin.(1), (2), (4), art.801, 85–87, 89–91, art.91¹ alin.(13)–(18) și (20), art.96, 99–104, 105–107, art.115 alin.(3), art.157 alin.(4), (6)–(10), art.158 alin.(1) și (2), art.176, 180¹, art.197 alin.(1)–(4), (9), (11)–(13), (15), (16), (22), art.201–203, 205, 209, 220, 221, 222–226, 228–243, 245, art.263 alin.(1), art.263¹, 267, art.273 pct.17) și 18), art.277 alin.(1), (4) și (7), 283, art.286 alin.(3), art.287³, 289¹, 321, 325, 326 alin.(2)–(6), 331, 332, 332¹, 338–341, 346, art.349 alin.(1), art.350, 350², **354–357**, 359–362, art.364 alin.(2), (5), (9) și art.365, 365³ se constată și se examinează de către poliție.

(2) Sunt în drept să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni în limitele competenței funcționarului publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care exercită atribuțiile poliției și sunt împuterniciți cu asemenea atribuții conform fișei postului. Nomenclatorul funcțiilor și al competențelor de examinare a cauzelor contravenționale și de aplicare a sancțiunilor se aprobă prin ordinul ministrului afacerilor interne.”

125. Articolul 440 alin.(1) din Codul contravențional:

„(1) Constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.”

126. Articolul 441 alin.(1) lit.a) și alin.(2) din Codul contravențional:

„(1) Procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile în care: a) *nu există faptul contravenției*.

(2) Încetarea procesului contravențional determină *repunerea în drepturi* a persoanei în a cărei privință a fost pornit.”

127. Articolul 2 din Legea nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești:

„*Acțiuni ilicite* - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).”

128. Articolul 13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998 (teza a doua):

„(1)[...]. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.”

129. Articolul 1998 alin.(1) și (2) din Codul civil:

„(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

(2) Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.”

130. Articolul 2007 alin.(1) lit.b) din Codul civil:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității.”

131. Articolul 2036 alin.(1), (2) și (3) din Codul civil:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.”

132. Articolul 2037 alin.(1), (2) și (3) din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va ține să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

133. Articolul 59 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.”

134. Articolul 12 alin.(1) din Legea nr.320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului:

„(1) Inspectoratul General al poliției este unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.”

135. Articolul 14 alin.(1) din Legea nr.320/2012 (în redacția legii în vigoare la data adresării cu acțiune în judecată):

„(1) În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sunt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate.”

136. Punctul 2 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547 din 12.11.2019:

„2) *Inspectoratul General al Poliției este autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care asigură, în condițiile legii, implementarea politicilor statului în domeniul menținerii, asigurării și restabilirii ordinii și securității publice, protecție drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și comunității, prevenirea, investigarea și descoperirea infracțiunilor și a contravențiilor, înfăptuirea justiției, asistență populației și autorităților administrației publice locale.*”

137. Punctul 3 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547 din 12.11.2019:

„3) Inspectoratul reprezintă unitatea centrală de administrare și control al Poliției, cu statut de persoană juridică de drept public, având competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul în municipiul Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.”

138. Punctul 15 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547 din 12.11.2019 (în redacția legii în vigoare la data adresării în judecată cu acțiune):

„15) Inspectoratul are în subordinea sa: 1) subdiviziuni specializate; 2) subdiviziuni teritoriale.”

139. Punctul 17 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547 din 12.11.2019 (în redacția legii în vigoare la data adresării în judecată cu acțiune):

„17) Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului.”

140. Punctul 19 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547

din 12.11.2019 (în redacția legii în vigoare la data adresării în judecată cu acțiune):

„19) Poliția se organizează în subdiviziuni teritoriale – entități ale Poliției, de competență teritorială – corespunzător împărțirii administrativ-teritoriale, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului, care sunt amplasate și își desfășoară activitatea pe teritoriul unității administrativ-teritoriale.”

141. Punctul 23 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547 din 12.11.2019 (în redacția legii în vigoare la data adresării în judecată cu acțiune):

„23) Structura subdiviziunilor teritoriale se aprobă de către șeful Inspectoratului.”

142. Punctul 24 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.547 din 12.11.2019 (în redacția legii în vigoare la data adresării în judecată cu acțiune):

„24) Între subdiviziunile Inspectoratului se stabilesc relații de subordonare și de cooperare. Relațiile de subordonare reflectă transmiterea sarcinilor și raportarea modului de realizare a acestora pe poziție ierarhică. Relațiile de cooperare se stabilesc în raport cu funcțiile stabilite de prezentul Regulament și de regulamentele de activitate ale subdiviziunilor subordonate Inspectoratului.”

143. Potrivit Anexei nr.3 la Hotărârea Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției nr.547 din 12.11.2019:

„Inspectoratul de poliție Criuleni este o subdiviziune teritorială a Poliției, subordonat Inspectoratului General al Poliției.”

144. Articolul 90 lit.i) din Codul de procedură civilă:

„Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: i) cheltuielile de asistență juridică.”

145. Articolul 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.”

146. Articolul 96 alin.(1) și (1¹) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

(1¹) Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.”

147. Articolul 60 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19.07.2002:

„(1) Avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă.

(2) Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.”

148. Articolul 64 din Statutul profesiei de avocat din 29.01.2011, aprobat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova:

„(1) Munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice și juridice.

(2) Mărimea onorariului se stabilește prin acordul părților și nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanța de judecată. La stabilirea onorariului, părțile pot ține cont de recomandările organelor de conducere ale profesiei privind cuantumul onorariilor percepute în diverse categorii de cauze.

(5) Onorariile vor fi stabilite în funcție de dificultatea, amploarea sau durata cazului.

(6) Stabilirea onorariilor avocatului depinde de fiecare dintre următoarele elemente: a) timpul și volumul de muncă solicitată pentru executarea mandatului primit sau activității solicitate de client; b) natura, noutatea și dificultatea cazului; c) importanța intereselor în cauză; d) împrejurarea că acceptarea mandatului acordat de client îl împiedică pe avocat să accepte un alt mandat, din partea unei alte persoane, dacă această împrejurare poate fi constatată de client fără investigații suplimentare; e) notorietatea, titlurile, vechimea în muncă, experiență, reputația și specializarea avocatului; f) conlucrarea cu experți sau alți specialiști impusă de natura, obiectul, complexitatea și dificultatea cazului; g) avantajele și rezultatele obținute pentru profitul clientului, ca urmare a muncii depuse de avocat; h) situația financiară a clientului; i) constrângerile de timp în care avocatul este obligat de împrejurările cauzei să acționeze pentru a asigura servicii legale performante.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

149. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la *26 martie 2024*, în ședință publică.

150. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei integrale (motivate) a instanței de apel a fost expediată la *12 iunie 2024*, la adresa electronică a reprezentantului recurentei Miriuța Galina, avocatul Cojocari Constantin, fapt ce rezultă din scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexată la dosar (f.d.169). Mai mult ca atât, faptul recepționării deciziei instanței de apel la data de *12 iunie 2024*, a fost confirmat și de către avocatul Cojocari Constantin în cererea de recurs (f.d.173).

151. Astfel, recursul declarat la *18 iunie 2024* de către Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, a fost depus în interiorul termenului prevăzut de art.434 alin.(1) CPC.

152. Reieșind din prevederile art.431 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Judecătorii care au examinat

admisibilitatea recursului pot participa inclusiv și la examinarea recursului în cauză.

153. Soluționând admisibilitatea recursului, fără înștiințarea și audierea participanților la proces, întrucât criticele invocate în recurs au fost expuse cu suficientă claritate, în acord cu procedura specificată la art.440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, admisibil și în continuare va fi examinat în același complet de judecată.

154. Se reține că procedura de soluționare a admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în recurs cu temeiurile de drept prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării acestuia.

155. Analizând criticile formulate în cererea de recurs prin prisma rolului instanței supreme de asigurare a aplicării uniforme a legii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că examinarea prezentei cauze impune intervenția instanței de recurs în temeiul art.432 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă, întrucât soluționarea litigiului oferă prilejul consolidării jurisprudenței Curții Supreme de Justiție în materia ce reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești prevăzute de Legea nr.1545-XIII din 25.02.1998.

156. Verificând actul de dispoziție judecătorească contestat în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, în baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din motivele ce succed.

157. Recapitulând esența litigiului, instanța de recurs relevă că la 13 decembrie 2022, Miriuța Galina s-a adresat în judecată cu prezenta acțiune civilă împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și Inspectoratului de Poliției Criuleni al Inspectoratului General al Poliției, solicitând prin prisma Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Codului civil, în special pe art.2007 și 2037, precum și art.384 alin.(2) lit.u) din Contravențional, constatarea faptului încălcării dreptului său de a nu fi trasă ilegal la răspundere contravențională (penală); încălcarea principiului prezumției nevinovăției;

constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art.6§1 din Convenția Europeană, încălcare comisă prin fabricarea dosarului contravențional (penal) din 27.07.2021, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție MAI nr.***** din 27 iulie 2021 și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale; încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni în beneficiul dânzei a prejudiciului material în sumă de 5000 de lei; încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni în beneficiul dânzei a prejudiciului moral în sumă de 20000 de lei cauzat prin aplicarea ilegală a sancțiunii contravenționale; încasarea, în mod solidar, din contul Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului de Poliție Criuleni în beneficiul său a sumei de 6000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

158. Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 01 august 2023, a admis parțial acțiunea depusă de Miriuța Galina. A constatat încălcarea dreptului Galinei Miriuța de a nu fi trasă ilegal la răspundere contravențională. A încasat din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul Galinei Miriuța prejudiciul material în mărime de 5000 de lei și prejudiciul moral în mărime de 2000 de lei, în total 7000 de lei. A încasat din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul Galinei Miriuța cheltuielile de asistență juridică suportate în prezentul proces civil în mărime de 3000 de lei. În rest, acțiunea a fost respins ca neîntemeiată.

159. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, atât Galina Miriuța, cât și Inspectoratului General al Poliției au declarat apel.

160. Curtea de Apel Chișinău, judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 26 martie 2024 a respins apelul declarat de Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin, a admis apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției, a casat hotărârea din 01 august 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a pronunțat o hotărâre nouă de respingere a acțiunii civile depuse de Miriuța Galina ca neîntemeiată.

161. Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată constată că soluția instanței de apel contravine circumstanțelor cauzei, pe când concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii depuse de Miriuța Galina este justă, având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită.

162. După cum rezultă din lucrările dosarului la 27 iulie 2021, de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Criuleni, F.E., a fost

întocmit în privința Galinei Miriuța procesul-verbal seria/nr.MAI ***** cu privire la contravenție, prin care ultima a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.354 Cod contravențional (*Huliganismul nu prea grav*), aplicând în lipsa contravenientei, drept sancțiune, amendă în mărime de 30 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 1500 de lei (f.d.15).

163. La 10 august 2021, avocatul împuternicit Constantin Cojocari, din numele și în interesele Galinei Miriuța, a depus la Judecătoria Criuleni, sediul Central contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr MAI ***** din 27 ianuarie 2021 și deciziei agentului constator, prin care Miriuța Galina a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional și sancționată cu amendă contravențională (f.d.22).

164. Prin hotărârea din 11 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central s-a admis contestația depusă de avocatul Constantin Cojocari, în interesele petiționarei Miriuța Galina, s-a încetat procesul contravențional pornit în privința ultimei pe semnele contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional, deoarece nu există faptul contravenției. S-a declarat nulă decizia de sancționare a Galinei Miriuța în baza art.354 din Codul contravențional seria MAI nr.***** din 27.07.2021. Conform art.441 alin.(2) din Codul contravențional, Galina Miriuța a fost repusă în drepturi (f.d.44-47 verso).

165. Judecătoria Criuleni, sediul Central, investită cu judecarea cauzei contravenționale a dedus că agentul constator a examinat speța unilateral, pripit, fără acumularea probelor suficiente, în lipsa contravenientei Galina Miriuța, în privința căreia a fost pornit procesul contravențional, nefiind respectată procedura de citare legală, fără a fi audiată, a întocmit la data de 27.07.2021 procesul-verbal cu privire la contravenție și emisă în baza acestuia decizia de sancționare, prin care ultima a fost trasă la răspundere contravențională în baza art.354 din Codul contravențional, aplicându-i pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 30 unități convenționale, ceea ce constituie 1500 de lei. Instanța de judecată a stabilit că nevinovăția Galinei Miriuța în comiterea contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional și-a găsit deplina confirmare în ședința de judecată și cercetării judecătorești, or, agentul constator la baza învinuirii aduse Galinei Miriuța a preluat drept adevăr doar depozițiile pretinsei victime D.E., care din start avea o poziție subiectivă, cointereseată în soluționarea cazului în favoare sa.

166. Pe final, instanța de judecată a concluzionat că la dosar nu se atestă suficient material probator care ar putea fi pus la baza unei acuzări legale și întemeiate, respectiv vinovăția contravenientei Galina Miriuța în comiterea contravenției prevăzute la art.354 din Codul contravențional, nu a fost probată. Cu atât mai mult, agentul constatator la ședința de judecată, fiind legal citat, nu s-a prezentat și nici dovezi în acest sens nu a depus.

167. Din cele constatate, și având în vedere că nu s-a stabilit existența faptului contravenției, instanța de judecată în temeiul art.441 alin.(1) lit.a) și alin.(2) din Codul contravențional, a dispus încetarea procesului contravențional, cu repunerea în drepturi a Galinei Miriuța, în privința căreia a fost pornit procesul contravențional.

168. În circumstanțele descrise, Completul de judecată apreciază ca fiind justă hotărârea primei instanțe, or, în privința Galinei Miriuța în mod ilicit a fost pornit procesul contravențional, drept consecință, fiind trasă ilegal la răspundere contravențională de către agentul constatator, motiv din care ultima este îndreptățită de a pretinde despăgubiri prin prisma art.45 alin.(1), art.383 alin.(3), art.384 alin.(2) lit.u) și (3¹) din Codul contravențional, precum și în temeiul dispozițiilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, în situația în care prin hotărârea irevocabilă din 11 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central a fost admisă contestația depusă de Miriuța Galina, prin intermediul avocatului Constantin Cojocari, și încetat procesul contravențional pe semnele contravenției prevăzute de art.354 din Codul contravențional, din motivul inexistenței faptei contravenționale, se consideră că persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, este repusă în drepturi.

169. Aici, Completul de judecată consideră necesar de a trece în evidență și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume cauza *Öztürk c. Germaniei* (hotărârea din 21 februarie 1984), în cadrul căreia Curtea a analizat caracterul „penal” al contravenției și a statuat că o eventuală distincție între contraveniți și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare ale Convenției, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art.6 din CtEDO, care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil.

170. Intentarea procesului contravențional în privința unei persoane și sancționarea acesteia de către agentul constatator sunt acțiuni care, în lumina jurisprudenței CtEDO, în materie penală, oferă acesteia dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului cauzat în rezultatul acestor acțiuni.

171. Pentru angajarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat prin erori ale organului responsabil cu examinarea cauzelor de contravenții, una din condiții fiind *existența actului de reabilitare* care atestă admiterea erorii și prejudicierea neîntemeiată a persoanei, or, în cauza dedusă judecării, actele întocmite în privința recurentei/reclamante Miriuța Galina au fost anulate prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

172. Ține de menționat că sintagma „erori ale organului responsabil cu examinarea cauzelor de contravenții” se referă la greșelile sau omisiunile făcute de autoritatea care are sarcina legală de a analiza și de a soluționa dosarele ce vizează contravențiile, la caz, procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr.***** și decizia cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 27 iulie 2021 pe faptul comiterii contravenției prevăzute la art.354 din Codul contravențional (*Huliganismul nu prea grav*) de către Miriuța Galina, au fost întocmite de către funcționarul public cu statut special din cadrul Inspectoratului de Poliție Criuleni al Inspectoratului General al Poliției, în persoana agentului constatator, F.E., care au fost ulterior anulate de către Judecătoria Criuleni, sediul Central prin hotărârea din 11 mai 2022, devenită irevocabilă la 27 mai 2022.

173. Prin urmare, la caz, recurenta Miriuța Galina este îndreptățită prin prisma art.13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998 (teza a doua) în coroborare cu art.384 alin.(2) lit.u) și alin.(3¹), la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată, adică de către autoritățile competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, care și urmează să repare aceste prejudicii.

174. Aici urmează a fi relevat că în corespundere cu prevederile art.12 alin.(1) coroborate cu art.14 alin.(1) din Legea nr.320/2012, precitate supra, anume *Inspectoratul General al Poliției* este unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova, care acționează prin subdiviziuni specializate înființate în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, însă care prin efectul legii nu pot fi de sine stătător subiecți ai raportului obligațional de răspundere civilă, inclusiv agentul constatator.

175. Cu atât mai mult, potrivit Anexei nr.3 la Hotărârea Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției nr.547 din 12.11.2019, *Inspectoratul de poliție Criuleni* este o subdiviziune teritorială a Poliției, subordonat Inspectoratului General al Poliției, care prin prisma reglementărilor legale nu poate fi subiect de sine stătător în raportul obligațional de răspundere delictuală civilă, această obligație revenind

nemijlocit unității centrale de administrare și control a poliției, Inspectoratului General al Poliției.

176. Prin urmare, instanța de fond just a reținut că Inspectoratul General al Poliției în litigiul dat urmează să compenseze Galinei Miriuța prejudiciul cauzat pentru tragerea ilegală la răspundere contravențională.

177. Cu referire la alegația instanței de apel precum că în cauza contravențională nu s-a constatat condiția obligatorie stipulată de prevederile art.384 din Codul contravențional, și anume, caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, Completul de judecată o consideră eronată, or, încetarea procesului contravențional pe motivul lipsei faptului contravenției prin hotărâre judecătorească irevocabilă îndreptățește recurenta/reclamantă să solicite și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat.

178. De altfel, hotărârea irevocabilă de încetare a procesului contravențional pe motivul lipsei faptei contravenționale, reprezintă în sine *un act de reabilitare* care și atestă admiterea erorii de către autoritatea competentă împuternicită cu constatarea contravenției sau soluționarea cauzei contravenționale, în condițiile în care în virtutea dispozițiilor art.441 alin.(2) din Codul contravențional, încetarea procesului contravențional determină *repunerea în drepturi a persoanei* în a cărei privință acesta a fost pornit.

179. Deși instanța de apel reține că dreptul persoanei de recuperare a prejudiciului cauzat survine numai în cazul și perioada procesului contravențional, iar procesul contravențional a fost finalizat, fapt demonstrat prin hotărârea irevocabilă emisă pe cauza contravențională, însă, totodată, relevă că întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție constituie o modalitate legală de desfășurare a procesului contravențional, iar însăși pornirea procesului contravențional, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, recunoașterea persoanei în calitate de contravenient, reprezintă niște măsuri procesuale ce țin de procesul contravențional care nu încalcă în esență drepturile persoanei și nu cauzează prejudicii dacă nu sunt definitive și dacă nu dăunează iremediabil drepturile persoanei în privința căreia se întocmește procesul-verbal cu privire la contravenție.

180. La acest capitol, instanța de recurs reiterează că, în final, prin hotărâre judecătorească irevocabilă, procesul contravențional pornit în privința Galinei Miriuța în baza art.354 din Codul contravențional, a fost încetat, pe motivul inexistenței faptului contravenției. Drept urmare, prevederile art.45 alin.(1), art.384 alin.(2) lit.u) și alin.(3¹) din Codul contravențional, oferă recurentei/reclamante dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru

prejudiciul cauzat prin acțiunile/inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Mai mult ca atât, Galina Miriuța a fost sancționată contravențional de către agentul constator OS al SP Criuleni al IP Criuleni, F.E., prin aplicarea amenzii în mărime de 30 unități convenționale, ceea ce constituie 1500 de lei. Iar art.13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998, teza a doua, cert prevede că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată, se repară anume de către aceste organe, la caz, de către Inspectoratul General al Poliției, în subordinea căreia se află subdiviziunea teritorială Inspectoratul de poliție Criuleni.

181. De altfel, anume instanței de judecată îi revine obligația în virtutea art.238 alin.(2) coroborat cu art.240 alin.(1) și (3) din Codul de procedură civilă, de a determina circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei, în limita pretențiilor formulate.

182. În atare circumstanțe, este irelevantă alegația instanței de apel privind respingerea argumentelor Galinei Miriuța în ceea ce privește dreptul de a cere despăgubire în cazul din speță din motiv că acesta nu s-ar încadra în dispozițiile art.3 lit.d) și art.6 din Legea nr.1545/1998, în condițiile în care prevederile art.45 alin.(1), art.384 alin.(2) lit.u) și alin.(3¹) din Codul contravențional coroborat cu art.13 alin.(1) din Legea nr.1545/1998 (teza a doua), acordă reclamantei dreptul la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin această încălcare.

183. Afară de aceasta, recurenta/reclamantă și-a întemeiat acțiunea civilă nu doar în baza Legii nr.1545/1998, dar și pe prevederile Codului contravențional și ale Codului civil, temeuri care nu au fost supuse analizei de către instanța de apel sub aspectul pertinentei.

184. Cu atât mai mult, pentru antrenarea răspunderii materiale a autorității care a aplicat în mod neîntemeiat amenda contravențională, nu este obligatoriu stabilirea faptului dacă această a acționat cu intenție sau cu vinovăție directă, fiind suficientă doar constatarea că este nejustificată tragerea la răspundere contravențională și respectiv aplicarea amenzii.

185. La caz, Completul de judecată menționează că jurisprudența Curții Supreme de Justiție la acest capitol este una consolidată și uniformă. În acest context urmează a fi reamintite cauzele nr.2ra-1541/23, Ciornîi S. împotriva IGP și INSP; nr.2ra-271/23, Vasileva V. împotriva PG și IGP; nr.2ra-816/23, Cîlcic I. împotriva IGP; nr.2ra-263/23, Babii V. împotriva IGP; nr.2ra-14/23, Slova A. împotriva IGP; nr.2ra-1594/23, Tatiana Rudenco (Rusnac) împotriva Inspectoratului General al Poliției ș.a.

186. Totodată, ține de menționat că fiecare persoană care pretinde că a avut de suferit este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, însă numai instanța de judecată este competentă prin lege să aprecieze quantumul prejudiciului, ținând cont de principiul compensării echitabile și rezonabile, circumstanțele cazului concret, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat. Quantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării.

187. Prin urmare, în temeiul prevederilor art.2036 alin.(1) și (2), art.2037 alin.(1), (2) și (3) din Codul civil, ce reglementează repararea prejudiciului moral, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că prima instanță întemeiat a admis parțial cerința Galinei Miriuța cu privire la repararea prejudiciului moral, ținând cont de caracterul și gradul de gravitate al încălcărilor admise, de natura drepturilor personale lezate și locul acestora în sistemul de valori ale persoanelor, de caracterul și gradul suferințelor psihice.

188. Or, suma de 2000 de lei, stabilită spre încasare de către prima instanță, constituie o sumă echitabilă și suficientă ca mărime pentru prejudiciul moral cauzat Galinei Miriuța pentru tragerea la răspundere contravențională și respectiv aplicarea amenzii, reieșind din principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale suportate și starea de stres a reclamantei. Suma de 20 000 de lei pretinsă cu titlu de prejudiciul moral de către recurenta/reclamantă drept rezultat al tragerii sale ilegale la răspundere contravențională, este vădit disproporționată și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității, ceea ce just a determinat prima instanță de a o respinge, în partea ce excedă suma de 2000 de lei.

189. De altfel, scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantei ca urmare a evenimentelor contrare Convenției (cauza *Scozzari și Giunta c. Italiei*, 13 iulie 2000, p.248-250). Curtea a reiterat că scopul sumelor acordate cu titlu de satisfacție echitabilă este de a asigura repararea exclusivă a prejudiciilor suferite de către părțile interesate, în măsura în care acestea constituie o consecință a încălcării care nu poate fi remediată în alt mod. Or, scopul despăgubirilor acordate de Curte cu titlu de daune morale este recunoașterea încălcării unui drept fundamental care a cauzat un prejudiciu moral, ca de exemplu suferința fizică sau psihică, și acestea sunt cifrate astfel încât să reflecteze cu aproximație gravitatea acestui prejudiciu. Prin urmare, legătura de cauzalitate între încălcarea invocată și daunele morale poate fi prezumată, fără ca reclamantii să aibă obligația de furniza probe suplimentare ale suferinței lor.

190. Cât privește cerința Galinei Miriuța privind repararea prejudiciului material în mărime de 5000 de lei ce constituie cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul examinării cauzei contravenționale, Completul de judecată consideră că prima instanță corect a dispus încasarea acestuia din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul ultimei. Or, recurenta/reclamantă a contestat în instanța de judecată procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare, cauza fiind finalizată cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului contravențional, pe motivul inexistenței faptului contravenției.

191. De altfel, prima instanță corect a reținut că suportarea cheltuielilor de asistență juridică în procesul contravențional a fost confirmată de către recurentă prin prezentarea bonului de plată seria/nr.DAA ***** din 06 august 2021, în baza căruia avocatului Constantin Cojocari i-a fost achitat onorariul în sumă de 5000 de lei pentru prestarea serviciilor de asistență juridice, acordate în temeiul contractului nr.30 din 06 august 2021 (f.d. 3).

192. Or, în virtutea art.383 alin.(3) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i *se repară cheltuielile* suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

193. Cu referire la cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză civilă, instanța de recurs remarcă că la dosar este anexat mandatul avocațial seria nr.MA1***** din 25 noiembrie 2022, potrivit căruia avocatul Cojocari Constantin reprezintă interesele Galinei Miriuța în cauza respectivă, precum și ordinul de plată DAA nr.***** din 25 noiembrie 2022, din care rezultă că pentru serviciile avocatului respectiv recurenta Galina Mereuța i-a achitat onorariul în mărime de 6000 de lei (f.d.2, 4).

194. În contextul reținut, Completul de judecată consideră justă concluzia primei instanțe de a încasa din contul Inspectoratului General al Poliției în beneficiul Galinei Miriuța suma de 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezentul proces, mărimea căreia, reieșind din prevederile art.94 alin.(1), art.96 alin.(1) și (1¹) CPC, este una reală, necesară și rezonabilă muncii prestate de avocat.

195. Implicit, instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza *García Ruiz v. Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, §26; *Moreira Ferreira v. Portugalia* (nr.2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, §84).

196. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

197. În conformitate cu art.442, art.445 alin.(1) lit.f) și alin.(3) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Miriuța Galina, reprezentată de avocatul Cojocari Constantin.

Casează decizia din 26 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău și menține hotărârea din 01 august 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Miriuța Galina împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliției Criuleni al Inspectoratului General al Poliției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi trasă la răspundere contravențională și încălcării dreptului la prezumția nevinovăției, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere contravențională, compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat